

Maman 11

Eyal Shukrun

November 1, 2020

1 שאלה 1

1.1 (א)

$$\alpha = 2 * 4 - 3 * \frac{1}{2}$$

$$\alpha = 8 - 3 * 3$$

$$\alpha = 3 - 9$$

$$\alpha = 3 - 4$$

$$\alpha = 3 + 1$$

$$\alpha = 4$$

$$\beta = \frac{2}{3} - \frac{3}{4}$$

$$\beta = 2 * 2 - 3 * 4$$

$$\beta = 4 - 2$$

$$\beta = 2$$

1.2 (ב)

.1

$$3x^2 = 5$$

$$x^2 = 5 * 3^{-1}$$

$$x^2 = 5 * 5$$

$$x^2 = 25$$

$$x^2 = 4$$

$$x = 2$$

2.

$$\begin{aligned}6x^2 + \frac{1}{4} &= 0 \\6x^2 + 2 &= 0 \\6x^2 &= -2 \\x^2 &= 5 * 6^{-1} \\x^2 &= 5 * 6 \\x^2 &= 30 \\x^2 &= 2 \\x &= \sqrt{2} \\x &= \sqrt{9} \\x &= 3\end{aligned}$$

3.

$$\begin{aligned}5x + 4y + z &= 0 \\5x &= -4y - z \\5x &= 3y + 6z \\x &= (3y + 6z) * 5^{-1} \\x &= (3y + 6z) * 3 \\x &= 9y + 18z \\x &= 2y + 4z \\x &= 2(y + 2z)\end{aligned}$$

למשוואה הזאת יש 49 פתרונות, הפתרון הכללי הוא:

$$\{2t + 4s, t, s | t, s \in \mathbb{Z}_7\}$$

2 שאלה 2

2.1 א)

על מנת לבדוק האם A הוא שדה, עלינו לבדוק את הנאים האלה:

1. A סגורה על $\oplus$ ו- $*$.
נגדיר $(a, 1), (b, 1) \in A$, לכן בהכרח $a, b \in R$, ובגלל ש R שדה, אז גם $a + b \in R$ ו- $a * b \in R$. נובע מזה ש $(a + b, 1) \in A$ ו- $(a * b, 1) \in A$, לכן A סגורה על הפעולות האלו.

2. $\oplus$ ו- $*$ הן קיבוציות

$$\begin{aligned}(a, 1) \oplus ((b, 1) \oplus (c, 1)) &= (a, 1) \oplus (b + c, 1) = (a + b + c, 1) \\((a, 1) \oplus (b, 1)) \oplus (c, 1) &= (a + b, 1) \oplus (c, 1) = (a + b + c, 1)\end{aligned}$$

החיבור קיבוצית

$$\begin{aligned}(a, 1) * ((b, 1) * (c, 1)) &= (a, 1) * (bc, 1) = (abc, 1) \\ ((a, 1) * (b, 1)) * (c, 1) &= (ab, 1) * (c, 1) = (abc, 1)\end{aligned}$$

הכפל גם קיבוצית

3. $\oplus$ * הן חילופיות

$$\begin{aligned}(a, 1) \oplus (b, 1) &= (a + b, 1) \\ (b, 1) \oplus (a, 1) &= (b + a, 1) = (a + b, 1)\end{aligned}$$

החיבור חילופית

$$\begin{aligned}(a, 1) * (b, 1) &= (ab, 1) \\ (b, 1) * (a, 1) &= (ba, 1) = (ab, 1)\end{aligned}$$

הכפל גם חילופית

4. קיימים 0_A ו 1_A שונים אחד מהשני

$$\begin{aligned}(a, 1) \oplus (0_A, 1) &= (0_A, 1) \oplus (a, 1) = (a, 1) \\ \implies 0_A + a &= a \\ \implies 0_A &= 0\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}(a, 1) * (1_A, 1) &= (1_A, 1) * (a, 1) = (a, 1) \\ \implies 1_A * a &= a \\ \implies 1_A &= 1\end{aligned}$$

קיימים 0_A ו 1_A והם שונים אחד מהשני.

5. * מתפלג על $\oplus$

עלינו לבדוק כי

$$(1) \quad ((a, 1) \oplus (b, 1)) * (c, 1) = ((a, 1) * (c, 1)) \oplus ((b, 1) * (c, 1))$$

$$\begin{aligned}((a, 1) \oplus (b, 1)) * (c, 1) &= (a + b, 1) * (c, 1) \\ &= (c(a + b), 1) \\ &= (a * c + b * c, 1) \\ ((a, 1) * (c, 1)) \oplus ((b, 1) * (c, 1)) &= (a * c, 1) \oplus (b * c, 1) \\ &= (a * c, 1) \oplus (b * c, 1) \\ &= (a * c + b * c, 1)\end{aligned}$$

מ.ש.ל

6. כל איבר הפיך ביחס ל* וכל איבר פרט ל- 0_A הפיך ביחס ל*

$$(a, 1) \oplus (-a, 1) = (a + (-a), 1) = (0, 1)$$

$$(a, 1) * (a^{-1}, 1) = (a * a^{-1}, 1) = (1, 1)$$

אך a הוא איבר של R
 ולכל $a \in R$ קיים $-a \in R$ כך ש $a + (-a) = 0$ וקיים (פרט ל $a = 0$) a^{-1} כך ש $a * a^{-1} = 1$
 לכן לכל $(a, 1)$ קיים $(-a, 1) = -(a, 1)$ ופרט ל $a = 0$ קיים $(a^{-1}, 1) = (a, 1)^{-1}$

הוכחנו את כל התנאים מעלה, לכן $(A, \oplus, *)$ הוא שדה.

2.2 (ב)

(1) כדי להוכיח שהפעולה חילופית, מספיק להוכיח ש $a * b = b * a$:

$$a * b = b * a$$

$$a + b - 2 = b + a - 2$$

$$a + b - 2 = a + b - 2$$

מ.ש.ל.

כדי להוכיח שהפעולה קיבוצית, מספיק להוכיח ש $(a * b) * c = a * (b * c)$:

$$(a * b) * c = a * (b * c)$$

$$(a + b - 2) + c - 2 = a + (b + c - 2) - 2$$

$$a + b + c - 4 = a + b + c - 4$$

מ.ש.ל.

הפעולה * היא חילופית וקיבוצית

(2) נוכיח שקיים $x \in R$, איבר הניטרלי

$$a * x = x * a = a$$

$$a + x - 2 = a$$

$$x = a - a + 2$$

$$x = 2$$

מ.ש.ל.

קיים איבר ניטרלי לכל $a \in R$ והוא 2.

2.3 (ג)

המשוואה הזאת נכונה ב- Z_9 :

$$3 * 3 = 0$$

אך משפט 1.2.6 טוען שאם $ab = 0$ אז בהכרח $a = 0$ או $b = 0$, לכן המשוואה הזאת עומדת בסתירה לתכונות של האיבר הנגדי,

3 שאלה 3

3.1 א

$$\left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 2 & 1 & 2 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 2 \\ 2 & 1 & 1 & 1 & 2 \end{array} \right] \quad \begin{array}{l} R_2 \rightarrow R_2 - R_1 \\ R_3 \rightarrow R_3 - R_1 \\ R_4 \rightarrow R_4 - 2 * R_1 \end{array}$$

$$\begin{aligned}
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & -1 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & -1 & 0 & -1 & 1 \\ 0 & -3 & -1 & -1 & 0 \end{array} \right] \begin{array}{l} R_2 \rightarrow -R_2 \\ R_3 \rightarrow -R_3 \\ R_4 \rightarrow -R_4 \end{array} \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 3 & 1 & 1 & 0 \end{array} \right] \begin{array}{l} R_3 \rightarrow R_3 - R_2 \\ R_4 \rightarrow R_4 - 3 * R_2 \end{array} \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 4 & 1 & 3 \end{array} \right] R_4 \rightarrow R_4 - 4 * R_3 \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -3 & 3 \end{array} \right] \begin{array}{l} R_1 \rightarrow R_1 - R_3 \\ R_4 \rightarrow \frac{-R_4}{3} \end{array} \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -1 \end{array} \right]
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
x + 2y = 1 &\implies x = 1 \\
y - z = -1 &\implies y = 0 \\
z + t = 0 &\implies z = 1 \\
t = -1 &\implies t = -1
\end{aligned}$$

למערכת הזאת יש פתרון יחיד מעל R והוא $\begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \\ -1 \end{pmatrix}$.

3.2 ב

נתחיל ישר מ:

$$\begin{aligned}
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 3 & 1 & 1 & 0 \end{array} \right] \text{mod } 3 \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 2 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \end{array} \right] R_3 \rightarrow R_3 - R_2 \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 2 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \end{array} \right] \begin{array}{l} R_4 \rightarrow R_4 - R_3 \\ R_1 \rightarrow R_1 - R_4 \end{array} \\
&\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 2 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right]
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}x + 2y = 1 &\implies x = 2t \\ y + 2z = 2 &\implies y = 2 + 2t \\ z + t = 0 &\implies z = -t\end{aligned}$$

על Z_3 יש למערכת הזאת אין סוף פתרונות, הפתרון הכללי הוא:

$$\{2t, 2 + 2t, -t, t\}$$

4 שאלה 4

$$\begin{aligned}\Rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 2 & a & \left| -3-a \right. \\ 1 & 2-a & -1 & \left| 1-a \right. \\ a & a & 1 & \left| 6 \right. \end{bmatrix} & \begin{array}{l} R_2 \rightarrow R_2 - R_1 \\ R_3 \rightarrow R_3 - a * R_1 \end{array} \\ \Rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 2 & a & \left| -3-a \right. \\ 0 & -a & -1-a & \left| 4 \right. \\ 0 & -a & 1-a^2 & \left| 6+3a+a^2 \right. \end{bmatrix} & R_3 \rightarrow R_3 - R_2 \\ \Rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 2 & a & \left| -3-a \right. \\ 0 & -a & -1-a & \left| 4 \right. \\ 0 & 0 & 2-a^2+a & \left| 2+3a+a^2 \right. \end{bmatrix} & R_2 \rightarrow \frac{-R_2}{a} (a \neq 0) \\ \Rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 2 & a & \left| -3-a \right. \\ 0 & 1 & \frac{1+a}{a} & \left| \frac{-4}{a} \right. \\ 0 & 0 & 2-a^2+a & \left| 2+3a+a^2 \right. \end{bmatrix} & R_3 \rightarrow \frac{R_3}{2-a^2+a} (2-a^2+a \neq 0 \implies a \neq -1, a \neq 2) \\ \Rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 2 & a & \left| -3-a \right. \\ 0 & 1 & \frac{1+a}{a} & \left| \frac{-4}{a} \right. \\ 0 & 0 & 1 & \left| \frac{2+3a+a^2}{2-a^2+a} \right. \end{bmatrix}\end{aligned}$$

אם $2 + 3a + a^2 = 0$ אז R_3 שורת סתירה לכן $2 + 3a + a^2 \neq 0$ ו- $a \neq -1, a \neq 2$.
אם $a = 2$:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 2 & \left| 1 \right. \\ 0 & 1 & \frac{3}{2} & \left| -2 \right. \\ 0 & 0 & 1 & \left| 12 \right. \end{bmatrix}$$

אין פתרון
אם $a = 0$:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & \left| 3 \right. \\ 0 & 0 & -1 & \left| 4 \right. \\ 0 & 0 & 2 & \left| 2 \right. \end{bmatrix}$$

אין פתרון
אם $a = 2$:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 2 & \left| 1 \right. \\ 0 & 1 & \frac{3}{2} & \left| -2 \right. \\ 0 & 0 & 0 & \left| 12 \right. \end{bmatrix}$$

R_4 שורת סתירה, לכן אין פתרון
אם $a = -1$

$$\left[\begin{array}{ccc|c} 1 & 2 & -1 & -2 \\ 0 & -1 & 0 & -4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right]$$

יש אין סוף פתרונות, הפתרון הכללי הוא:

$$\{s-10; 4; s\}$$

סיכום:

• יש פתרון יחיד עבור: $a \neq 0, a \neq 2, a \neq -1$

• יש אין סוף פתרונות עבור: $a = -1$

• אין פתרונות עבור: $a = 2, a = 0$

5 שאלה 5

$$\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & a & a & a-b & b+1 \\ 1 & a+1 & a+b & 2a-b & a+b+1 \\ 3 & 3a & 3a+b & 3a-b & 4b+3 \\ 1 & a & a & 0 & 2b \end{array} \right] \begin{array}{l} R_2 \rightarrow R_2 - R_1 \\ R_3 \rightarrow R_3 - 3 * R_1 \\ R_4 \rightarrow R_4 - R_1 \end{array}$$

$$\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & a & a & a-b & b+1 \\ 0 & 1 & b & a & a \\ 0 & 0 & b & 2b & b \\ 0 & 0 & 0 & b-a & b+1 \end{array} \right] \begin{array}{l} R_3 \rightarrow \frac{R_3}{b} (b \neq 0) \\ R_4 \rightarrow \frac{R_4}{b-a} (b \neq a) \end{array}$$

$$\Rightarrow \left[\begin{array}{cccc|c} 1 & a & a & a-b & b+1 \\ 0 & 1 & b & a & a \\ 0 & 0 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & \frac{b+1}{b-a} \end{array} \right]$$

עבור $b = 0$

$$\left[\begin{array}{cccc|c} 1 & a & a & a & 1 \\ 0 & 1 & 0 & a & a \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & a & 1 \end{array} \right]$$

אם $a = 0$ אז R_4 שורת סתירה, ואין פתרון
אם $a \neq 0$, אז יש למערכת פתרון כללי, והוא:

$$\{a(1-s) - a^2; a-1; s; \frac{1}{a}\}$$

עבור $b = -1$

$$\left[\begin{array}{cccc|c} 1 & a & a & a+1 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & a & a \\ 0 & 0 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right]$$

יש פתרון יחיד.

עבור $a = b$

$$\left[\begin{array}{cccc|c} 1 & a & a & 0 & a+1 \\ 0 & 1 & a & a & a \\ 0 & 0 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & a+1 \end{array} \right]$$

אם $a = -1$ אז R_4 שורת סתירה ואין פתרון, אחרת יש אין סוף פתרונות, ופתרון הכללי הוא:

$$\{-a^2 + 2aw + 1; aw; 1 - 2w; w\}$$

סיכום:

אין פתרון:

$$\bullet a = 0 \text{ ו } b = 0$$

$$\bullet a = -1 \text{ ו } b = -1$$

פתרון יחיד:

$$\bullet b = -1 \text{ (לכל } a)$$

אין סוף פתרונות:

$$\bullet a \neq 0 \text{ ו } b = 0 : \{a(1-s) - a^2; a-1; s; \frac{1}{a}\}$$

$$\bullet a = b \text{ ו } a \neq -1 : \{-a^2 + 2aw + 1; aw; 1 - 2w; w\}$$